NÁRODNÁ RADA OBČANOV
SO ZDRAVOTNÝM
POSTIHNUTÍM V SR

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

BARIÉRY 2009

Namiesto úvodu

Ľudia so zdravotným postihnutím narážajú vo svojom živote na množstvo prekážok ako sú architektonické prekážky, predsudky, komunikačné bariéry. Najmä fyzické bariéry je však možné často krát odstrániť jednoduchými spôsobmi, a niekedy stačí iba chcieť, môcť, rozhodnúť a podniknúť zmenu. Prvým krokom pri ich odstraňovaní je nepochybne to, že sa čoraz viac dostávajú do povedomia verejnosti. Jedným z prostriedkov je aj on-line fotografická súťaž Bariéry, ktorú organizovala Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR. Fotografie v roku 2009 pohoršili, pobavili, inšpirovali a priniesli nové výzvy.

Fyzické bariéry - Každodenné kroky pri prekonávaní bariér

V súčasnosti sa čoraz viac dostáva do povedomia myšlienka prístupnosti prostredia pre osoby so zdravotným postihnutím.
Vnímanie ľudí s pohybovým obmedzením sa aj vďaka činnostiam neziskových organizácií v porovnaní s minulosťou zlepšuje. Odrazu sa zdá, že osôb so zdravotným postihnutím pribúda. Je to vidieť v nákupných centrách, ktoré sa v poslednom období húfne vystavali vo väčších mestách na Slovenku. Stretávame ľudí používajúcich invalidný vozík, ako nakupujú, vybavujú niečo v banke a na pošte, navštevujú zábavné centrá, reštaurácie, alebo len tak trávia čas so svojimi priateľmi pri kávičke.
Zdá sa to ako úplne fantastická vec ako môže byť niekto tak samostatný, aj keď má vážne zdravotné postihnutie? Nie, nie je to žiadna senzácia, hodná sentimentálnej relácie alebo reportáže. Toto by mala byť úplná samozrejmosť pre každého, či už používa invalidný vozík, barle, alebo nie.
V minulosti boli títo ľudia neviditeľní (často zatvorení v rôznych ústavoch alebo uväznení v bytoch) a preto sa mnohým zdalo, že ľudí so zdravotným postihnutím nie je veľa a možno na Slovensku ani nežijú.
Patria do spoločnosti a chcú rovnako využívať všetky služby ako ostatní a majú na to právo. Musia však mať vytvorené fyzické podmienky, ako sú parkovacie miesta, plošiny, rampy, výťahy, toalety, nadjazdy a množstvo ďalších vecí, ktorými sa zaoberá „bezbariérová" architektúra a univerzálny dizajn.
Miest, ktoré by boli takto zabezpečené je žiaľ stále málo. Výhovorky majiteľov budov a staviteľov sú jasné: vysoké finančné náklady na úpravy, nedostatok financií, hospodárska kríza a podobne. Na tieto odpovede, prečo „to nejde" sú ľudia so zdravotným postihnutím už zvyknutí, ale nevzdávajú sa. Bojujú za rovnaké životné podmienky.
Aj keď máme už veľa rokov „stavebnú vyhlášku" za jej porušovanie však nebol nikto nikdy potrestaný, tak prečo ju dodržiavať? Súčasťou vyhlášky nie sú žiadne sankcie.
Tak naozaj prečo stavať rovno bezbariérové stavby, keď sa dá následne vyhovoriť na vysokánske náklady súvisiace s prestavbou na bezbariérové a prístupné? Aj taká je realita na Slovensku. Zatiaľ.
Fotografická súťaž Bariéry 2009, ktorú organizovala Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR, poskytla priestor na prezentáciu fotografií zobrazujúcich nedostatky v prístupnosti prostredia.
Najviac fotografií, ktoré boli do súťaže zaslané, zobrazujú prekážky ako sú schody, úzke priechody, vysoké obrubníky a množstvo ďalších. Paradoxom sú bezbariérové úpravy, z ktorých nie je jasné, komu v skutočnosti majú slúžiť. Sú to veľmi strmé nadjazdy pre vozíčkarov, plošiny začínajúce sa v polovici schodiska, križovatky s odstráneným obrubníkom pre vozík, ale chýbajúci dôležitý orientačný bod pre nevidiacich a iné „špecialitky". Takéto nedostatky rezonujú najviac tam, kde by vôbec nemali byť. Na miestach ako sú verejné inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, obchody, hotely, kaviarne, pošty, reštaurácie, verejné toalety, doprava.
Snahou organizátorov fotografickej súťaže bolo v roku 2009 pokračovať vo zviditeľňovaní prekážok občanov so zdravotným postihnutím a prispieť tak k ich odstraňovaniu.

Psychické bariéry – Bariéry v mysliach ľudí

Tak, ako sa ľudský svet delí na tzv. psychický (duševný), sociálny a fyzický, aj bariéry voči ľuďom so zdravotným postihnutím môžu byť fyzické, týkajúce sa najmä prístupnosti prostredia, psychické a sociálne, súvisiace s komunikáciou v spoločnosti. Zobrazujú to fotografie zaslané do fotografickej súťaže Bariéry 2009. Aj toto rozlišovanie prekážok je však sporné, pretože len v málo prípadoch sa vyskytujú osamotene. To, že niekde nie je zabezpečený bezbariérový prístup do budovy súvisí s tým, že prevádzkovatelia takejto budovy nemajú záujem o jej sprístupňovanie pre všetkých, nosia si v hlavách bariéry psychické. Ak má niekto predsudky voči ľuďom so zdravotným postihnutím, nemá potrebu a záujem sprístupňovať prostredie. A zrejme nemá ani záujem o možných zákazníkov, nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia. Občania z krajín „starej pätnástky EÚ" sú zvyknutí viac cestovať, viac sa pohybovať na verejnosti, navštevovať rôzne kultúrne a športové zariadenia. Majú na to možnosti. Keď prídu na Slovensko, tak majú pocit ako keby boli nechcenými zákazníkmi hotelov, reštaurácií, rekreačných stredísk..... A čudujú sa, čo to máme na Slovensku za zvyk, keď podnikatelia nepotrebujú a nevítajú každého zákazníka, dokonca ani v čase krízy.
Bariéry v mysliach ľudí sú v podobe predsudkov, ktoré majú niektorí voči ľuďom so zdravotným postihnutím. Predsudky sú často hlboko zakorenené, ľudia ich majú voči rôznorodým veciam. Pramenia často krát z nevedomosti, strachu a nezáujmu prijať niečo iné, nové. Odstraňujú sa žiaľ oveľa ťažšie ako fyzické bariéry v prostredí, ktoré je možné vyriešiť napr. výstavbou plošiny. Pre človeka so zdravotným postihnutím je možné upraviť prístup do budovy, upraviť jeho pracovisko, sprístupniť dopravu do zamestnania. Zamestnávateľov, ktorí majú záujem zamestnať ľudí so zdravotným postihnutím je stále málo, radšej zaplatia pokuty. Ešte stále existuje akési všeobecné očakávanie, že ľudia so zdravotným postihnutím nie sú tak schopní a výkonní, lebo majú predsa problém, nebudú rozumieť a pohybovať sa na výkon orientovanom svete zdravých a nezraniteľných.
Niektorí ľudia sa boja komunikácie s ľuďmi so zdravotným postihnutím, obávajú sa opýtať sa ich niečo, boja sa, že ich môžu niečím uraziť a raniť. Majú obavy, že im nebudú rozumieť. Tento strach je iracionálny.
Predsudky sa niekedy prejavujú aj posmievaním, zosmiešňovaním alebo ľútosťou. Čo je horšie ľútosť alebo posmech? Obe sú veľmi zlé a nikto z nás ich nemá rád. Tak prečo ich používať voči druhým?

Bariéry? Nás sa to netýka ?!

Bariéry prestanú byť vnímané ako problém až vtedy, ak ľudia so zdravotným postihnutím nebudú vnímaní ako „zvláštna skupina". Odstraňovať predsudky nielen voči ľuďom so zdravotným postihnutím, ale voči každému, kto je „iný", je možné osvojením si vhodného postoja a správania. Fotografická súťaž Bariéry bola určená pre každého, kto sa chcel pozrieť na svet očami ľudí so zdravotným postihnutím.
Prečo je to dôležité? Určite nie preto, aby sa spravil nejaký dobrý skutok. Ľudia so zdravotným postihnutím by mali byť rešpektovaní vo svojej jedinečnosti a osobnej individualite.
K ľuďom so zdravotným postihnutím, bez ohľadu na to, či majú zdravotné postihnutie navonok viditeľné tým, že používajú nejakú pomôcku, napr. slepeckú palicu, barlu, vozík, alebo k ľuďom, u ktorých je zdravotné postihnutie navonok neviditeľné, je potrebné sa správať prirodzene ako ku každému inému. Nie je predsa dôležité ako človek vyzerá, ale aký je.
Uberanie fyzických a mentálnych síl (skôr či neskôr) je prirodzenou súčasťou ľudského života. Používanie francúzskej barle alebo dioptrických okuliarov sa môže stať pre každého z nás nevyhnutnosťou. Takisto ako nehoda, choroba dokáže v sekunde prevrátiť život naruby.
Voči ľuďom so zdravotným postihnutím by sa nemal zastávať ľútostný a detský postoj. Je ponižujúci a nedôstojný. Ľudia so zdravotným postihnutím majú právo na svoj názor a svoje potreby. Bez pomoci a podpory ľudí so zdravotným postihnutím nie je možné odstraňovať predsudky, nemala by však byť poskytovaná tam, kde nie je potrebná.

Fyzické bariéry - Každodenné kroky pri prekonávaní bariér

Ťažká cesta

Autor: Denisa Chylaková
Ťažko je zdolať cestu do kopca najmä pre starých ľudí a hlavne keď je sneh.

"bezbariérové vstupy" do obchodov a reštaurácií na námestí

Autor: Vlkolinská Oľga
Viete si predstaviť, že nemajú niečo v jednom obchode a musíte ísť do iného, trebárs vedľa a ste na invalidnom vozíku?

"bezbariérové vstupy" do obchodov a reštaurácií na námestí.

Autor: Vlkolinská Oľga
viete si predstaviť, že nemajú niečo v jednom obchode a musíte ísť do iného, trebárs vedľa a ste na invalidnom vozíku?

Vchod do hotela

Autor: Peter Vranka
Aj akože jednoduchý vstup do hotela je veľkou bariérou.

Vchod v meste do WC pre verejnosť.

Autor: Lesana Kvietková
Ako sa tam dostanem?

Čo tak dať si kávu v tejto reštaurácii s osobou na invalidnom vozíku

Autor: Vlkolinská Oľga
Tu keby ma niekto pozval na občerstvenie a bola by som pripútaná na invalidný vozík, tak by si to dotyčný rýchlo rozmyslel.

Skvost v meste

Autor: Vlkolinská Oľga
Pre invalidov, matky s kočíkmi a starých ľudí ako stvorený - snívajte s nami. Aj napriek plošine pre kočíky a invalidné vozíky je to zvládnuť priam "fuška"

Vjazdy na novom chodníku

Autor: Milan Bušo
Vjazdy na novom chodníku do rodinných domov majú nábehy v sklone 45 stupňov s výškou 20 i viac centimetrov.

Fyzické bariéry - Každodenné kroky pri prekonávaní bariér

Zakončenie chodníka betónovou bariérou

Autor: Milan Bušo
Zakončenie chodníka betónovou barierou, hoci pokračovanie je možné jeho odstránením (chýbala ochota starostu zohľadniť žiadosti nevidiacich).

Uložená dlažba

Autor: Milan Bušo
Viac týždňov uložená dlažba na chodníku

Poškodená mriežka

Autor: Milan Bušo
Viac ako tri roky poškodená mriežka vo vchode do zdravotného strediska

Nebyť silného tatinka – stratená je naša rodinka!

Autor: Lucia Oberfrancová
Len pár schodov, ale dokážu narobiť veľké problémy. Všetky schody, ktoré vedú z parkoviska k nášmu bytovému domu, sú veľkou bariérou nielen pre nás s kočíkom.

Kaplnka na cintoríne – prístupová cesta je prekážkou pre každého človeka.

Autor: Ingrid Brečová
Kaplnka na cintoríne nemá vhodnú prístupovú cestu – brána otvárajúca sa smerom von a schody. Alebo sú to schody do Neba?!

Bezbariérová kaviareň s bariérou - letná terasa!

Autor: Ingrid Brečová
Nájazdová rampa do kaviarne sa pridaním letnej terasy na pár mesiacov schová a prístup je len cez schod. Na terase nie je dostatok priestoru na manipuláciu s vozíkom. Návštevník musí vstať zo stoličky...

SANITAS

Autor: Beáta Kistyová
Ťažko bez nôh zdolám také bariéry pri vstupe do sanity vo Veľkých Kapušanoch. Dúfam, že nebudem potrebovať už žiadnu pomôcku.

Bariéry na dovolenke v Chorvátsku

Autor: Helena Danihelová
Nielen na Slovensku existuju bariéry...

Fyzické bariéry - Každodenné kroky pri prekonávaní bariér

Bariéry na dovolenke v Chorvátsku 2

Autor: Helena Danihelová
Nielen na Slovensku existuju bariéry...

Obchod s potravinami – žiaľ nie pre každého, nie možno kvôli cenám ale kvôli

Autor: Tomáš Rovný
Krkolomné schodisko k obchodu iste matku s kočíkom seniora alebo zdravotne postihnutého do tohto obchodu nepriláka.

Vchod do čajovne v Bratislave Dúbravke – časť Záluhy – strmé úzke schody - jediná orma prístupu...

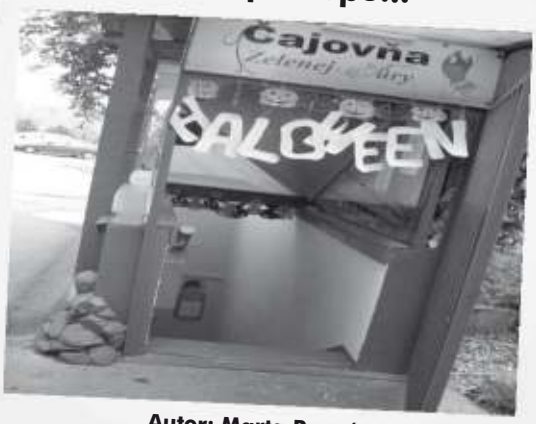

Autor: Marta Rovná
Schody ako do pekla – úzke a dlhé a inú šancu na prístup do čajovne tu žiaľ zákazník nemá

Zdravotné stredisko

Autor: Zlata Palšová
Bariéry na každom kroku...

Neviem, neviem, či tento nájazd pre kočíky a vozičára je v norme, strmý sklon a klzké dlaždice

Autor: Ing. Bohumil Klepoch
Majitelia tohto objektu sa snažili riešiť prístup vozičkárov ale toto bezpečne použiteľné asi nie je.

Čudný prechod pre chodcov

Autor: NROZP v SR
Koho chráni a komu pomáha toto zábradlie uprostred prechodu pre chodcov?

Pre nepočujúcich sú vhodné informácie prostredníctvom reproduktoru?

Autor: Roman Vojtechovský, Veronika Holubová
Konajú sa vyhliadkové plavby pre turistov či záujemcov, avšak sa im informuje o miestach prostredníctvom reproduktorov, ktoré nepočujúci avšak vôbec nepočujú alebo netušia, či turistom sú podané informácie prostredníctvom reproduktorov. Organizátori zabúdajú pripraviť text pre osoby s poruchou sluchu.

Kde sú skryté titulky?

Autor: Roman Vojtechovský, Veronika Holubová
Slovenské televízne stanice dávajú osobám s poruchou sluchu minimálnu alebo nulovú šancu pre skryté titulky.

PSYCHICKÉ bariéry
- Bariéry v nás

Off - road

Autor: Andrej Minárik
Invalidný vozík na pláži počas integračnej víkendovky Na jednej vlne

Tak nám je dobre, že sme si objednali ďalší termín dovolenky

Autor: DDaDS v Kysuckom Novom Meste

Dvojité videnie

Autor: Marcela Bendíková
Mnohí ľudia majú problémy so zrakom. Majú dvojité videnie.

Čakanie

Autor: Vojtech Losonci
Tak, kde je ten vozickar co ho mam nalozit do auta???

Bariéry? Nás sa to netýka.

Rozcvička naša každodenná

Autor: DDaDS v Kysuckom Novom Meste

Tieň jej pristane

Autor: Nina Turčanová
Stará dáma vchádza do mora s barlou. Popritom sa otočí a zistí že ju sledujem. Dá si ruku vbok a zoširoka sa usmeje. Napriek tomu, že skalnaté pobrežie odradí mnohých ľudí, naša protagonistka si starosti nerobí. Má jednoducho chuť žiť.

Kaviareň v DDaDS v Kysuckom Novom Meste

Autor: Ing. Miriam Bugrová, riaditelka DDaDS
Ako jediní na Slovensku máme svoju vlastnú kaviareň, ktorá funguje na klubovú kartu. A to by som chcela zdôrazniť aká je to úžasná vec, že ľudia s rôznym zdravotným postihom v kaviarni pri káve, čokoláde nevnímajú rozdiely medzi sebou a zdravými, naopak navzájom sa pozývajú na čaj, čokoládu, kávu hlavne cez víkend a tak trávia príjemné chvíle, nemyslia na svoj handicap, čo ma veľmi teší. Keď nás navštívia noví záujemcovia o naše služby(rodinní príbuzní) tak sa čudujú na čo nám je kaviareň, že ich otec, matka nepotrebuje a po čase zistia ako sa psychika ich rodičov mení k lepšiemu. Už sa necítia opustení.

Bariéry v mysliach?

Autor: Mária Hirčková
My ich nemáme.

Bariéry?
Nás sa to netýka.

Gituš na svojej prvej dovolenke

Autor: Kysucké nové Mesto

Barly

Autor: Denisa Chylaková
Ťažký je život bez nohy. Bez barly sa to nedá zvládnuť.

Diskotéka bez bariér

Autor: NROZP v SR
Aj takto sme sa spolu bavili na diskotéke....

Stonožka?!

Autor: NROZP v SR
Stonožka na kolesách

Na kolesách v Piešťanoch

Autor: NROZP v SR

Len tak

Autor: NROZP v SR
Tanečná skupina Len tak...

Pri kávičke v DDaDSS

Autor: DDaDS v Kysuckom Novom Meste
Náš Vladko na čokoládke v kaviarni.

Pár slov na záver

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím SR sa v rámci svojej širokej škály činností usiluje predovšetkým o to, aby spojila ľudí s akýmkoľvek zdravotným postihnutím a bez zdravotného postihnutia pri odstraňovaní diskriminačného správania a pri zlepšovaní životných podmienok, a to aj prostredníctvom fotografickej súťaže Bariéry 2009.

„Ako sa búrali bariéry na integračnej diskotéke v Piešťanoch“

Reakcia dobrovoľníka, ktorý pomáhal zabezpečovať integračnú diskotéku v Piešťanoch, na ktorej sa zabávali do neskorých nočných hodín deti a dospelí bez a so zdravotným postihnutím.

„Nad tým čo na mňa zapôsobilo nemusím veľa rozmýšľať. Jednoznačné to bol pocit, keď som videl ako sa všetci zabávajú a mizli tie najväčšie bariéry, na ktoré človek s postihnutím asi naráža, a to prekážky, ktoré stoja medzi ľuďmi.
Ak sa mam priznať, tak aj ja som pred touto skúsenosťou ľudí so zdravotným postihnutím podceňoval. No keď som videl čo dokážu, tak sa môj pohľad na nich zmenil. Sú živým príkladom toho, že keď človek niečo chce, môže to dosiahnuť aj keď nemá ideálne podmienky. Určíte im v tom pomáhajú aj ,,anjeli", ktorí sa im venujú s veľkou trpezlivosťou.
A čo sa zmenilo? Prakticky nič... Keď idem po ulici a zbadám človeka na invalidnom vozíku, tak sa po ňom otočím ako všetci ostatní... Ale ak sa ostatní otáčajú s ľútosťou, tak ja sa otáčam s úsmevom a myšlienkou: Ktovie čí vie tancovať?“ Dobrovoľník NROZP v SR.

Copyright ©: Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR

Realizátorom projektu je Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR

Vajnorská 1, Bratislava 831 04
Mail: sekretariat@nrozp.sk
Web: www.nrozp.sk

Vydané v roku 2009
Za obsah manuálu zapovedajú jeho autori.
Text neprešiel jazykovou úpravou
Vypracovala: Mgr. Michaela Hirčková

Projekt realizovaný Národnou radou občanov so zdravotným postihnutím v SR s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR v rámci programu 7. 1 Kultúra znevýhodnených skupín obyvateľstva.

NÁRODNÁ RADA OBČANOV SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM V SR

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY